

Diversiteit en interculturaliteit

Inspiratiebundel

In deze inspiratiebundel vind je een selectie educatief materiaal uit onze collectie rond het thema Diversiteit en interculturaliteit.

Ontleen deze educatieve materialen, en nog véél meer, gratis in een **Kleur Bekennen** documentatiecentrum. Je kan er ook beroep doen op onze educatieve medewerkers voor advies op maat. Wij maken jou graag wegwijs in een zeer divers aanbod.

Zoek je online lesmateriaal, workshops of nascholingen? Daarvoor kan je terecht op onze projectsite "KlasCement voor wereldburgers": www.klascement.net/wereldburgerschapseducatie

LESMATERIAAL

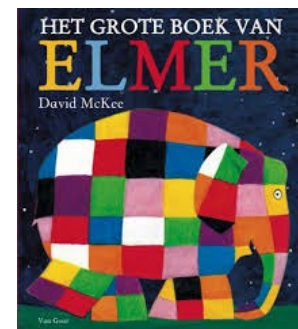
Basisonderwijs

Het grote boek van Elmer

McKee, David

Doelgroep: 3-6 jaar

Elmer is een bijzondere olifant: hij is niet grijs maar ziet eruit als een lappendeken. Anders zijn wordt in dit klassieke prentenboek positief uitgewerkt. Elmer heeft soms moeite met de grapjes die de gewone grijze olifanten over hem maken. Maar als hij zichzelf net zoals de rest grijs heeft gemaakt, blijken de andere olifanten de vrolijke Elmer te missen en hem juist te waarderen. Elmer, de geliefde kleurtjesolifant beleeft nog een aantal vrolijke avonturen in een jungle waarin alle dieren vreedzaam en behulpzaam naast elkaar leven.

Het Huis van Lou

Cavaria, 2018

Doelgroep: 3-6 jaar

'Het Huis van Lou' is educatieve speelset rond diversiteit voor kleuters. De speelset bestaat uit 70 hoogwaardige, houten elementen en bijhorende stickers. Daarnaast is er ook een begeleidende bundel met achtergrondinformatie en ideeën om met het materiaal slag te gaan in de klas. De kern van 'Het Huis van Lou' bestaat uit 32 personages uit de boekenreeks Lou (Kathleen Amant i.s.m. çavaria). Ze zijn zorgvuldig geselecteerd om een zo goed mogelijke doorsnede te vormen van onze huidige, diverse samenleving. De overige 38 delen van de speelset zorgen ervoor dat elk kind, met welke eigenschappen en achtergrond dan ook, de eigen thuissituatie kan creëren.

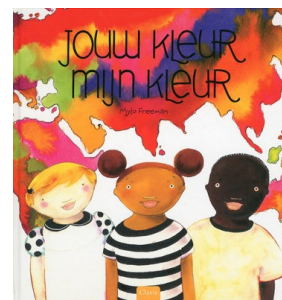

Jouw kleur mijn kleur

Freeman, Mylo; 2012

Doelgroep: 3-6 jaar

Vandaag is het Tasja's eerste dag in haar nieuwe klasje. Tasja is nog wel wat verlegen, maar de juf ziet er gelukkig heel lief uit. Wanneer de les begint gaan alle kindjes in een halve kring zitten. Tasja kijkt aandachtig naar al die verschillende gezichtjes om haar heen. Geen enkel kind lijkt op haar. Zoveel verschillende kleuren. De juf vraagt aan alle kinderen om iets over zichzelf te vertellen.

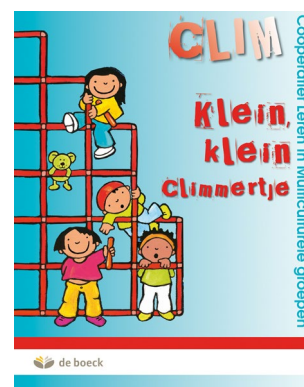

Klein, klein klimmertje

Paelman, Filip; 2007

Doelgroep: 3-6 jaar

CLIMrek werd ontwikkeld voor de kleuterschool en de eerste graad van het lager onderwijs. Toch krijgen de allerkleinsten niet voldoende waar ze recht op hebben. Daarom werd 'Klein, klein Klimmertje' ontwikkeld. Hierin vind je uitgewerkte Clim-activiteiten waarin kleuters zo vrij mogelijk de wereld kunnen verkennen. Een verzameling van kleinere en grotere activiteiten leren de peuters en de kleinste kleuters omgaan met de diversiteit in de wereld rondom hen. Deze map is uiteraard op peuterniveau, spelend en impliciet. Bij de meeste activiteiten worden de 'climmige' inhoud, de interculturele competentie die aangesproken wordt en de valkuilen die je best vermijdt, vermeld.

CLIM staat voor "coöperatief leren in multiculturele groepen" en is een methodiek om te werken met de diversiteit die aanwezig is in de groep of klas. In het documentatiecentrum vind je verschillende CLIM-wijzers, bundels waarin de ideeën achter CLIM toegepast worden op alledaagse thema's die in de klas aan bod komen.

Superdiverse kinderboeken Studio Sesam (box)

Studio Sesam, 2015 & 2017

Doelgroep: 3-10 jaar

Beide boxen bevatten in totaal 9 keerboekjes met telkens 2 superdiverse verhalen voor kinderen van 3 tot 10 jaar. Sommige verhalen snijden ernstige thema's aan - zowel actualiteit (opvang van vluchtelingen, integratie) als meer algemene kwesties (autisme, omgang met verlies of jaloezie) en zijn allemaal op een cultureel brede manier omkaderd. Maar luchtigere verhalen maken ook deel uit van deze collectie: het gaat af en toe ook over monsters en feestjes. Met verwerkingstips na elk verhaal.

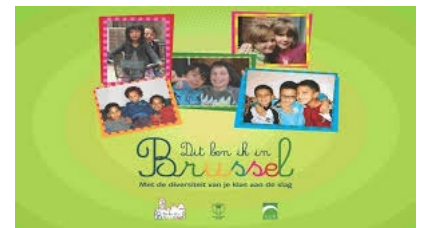

Dit ben ik in Brussel : met de diversiteit in je klas aan de slag

Brigitte Puissant (projectcoördinator), 2013

Doelgroep: 4-8 jaar

'Dit ben ik in Brussel' wil de diversiteit van jonge kinderen in de klas zichtbaar en bespreekbaar maken. Door meer erkenning te geven aan de sociaal-culturele bagage van de kinderen in de grootstad, kan men hun meervoudige identiteitsontwikkeling en groei naar een positief zelfbeeld meer kansen geven. Dit educatief pakket is bedoeld voor de tweede en derde kleuterklas, de eerste graad van het lager onderwijs én voor studenten lerarenopleiding. De kern van het pakket zijn verhalen over het dagdagelijkse leven van vijf kinderen in Brussel. De verhalen zijn het vertrekpunt van waaruit de diversiteit van de kinderen in de klas verder verkend wordt. Per verhaal zijn er tien vertelplaten die in een kamishibai kunnen worden gebruikt en een knieboekje. De handleiding, de cd en de bijbehorende website bieden de leerkracht achtergrondinformatie en een stappenplan voor de verwerking van de verhalen in de klas. Op de website staan alle foto's, audio-opnames, filmpjes en dergelijke materialen waarnaar verwezen wordt in de handleiding.

Mijn familie – Mijn straat: een wereld van verschil (kamishibai-verhaal)

De Bode, Ann

Doelgroep: 4-10 jaar

Twee sets prenten voor kamishibai verteltheater. De eerste set draait rond het thema 'Familie: een reis door de tijd'. We ontdekken hoe mensen vroeger woonden en gekleed gingen. De tweede set is een kamishibai-versie van het boek 'Mijn straat een wereld van verschil' over kleurrijk samenleven.

Het boek over een doek

Schermer, Reineke; 2012

Doelgroep: 5-8 jaar

De kleine Zara wil net als haar moeder een hoofddoek. Ze krijgt een groene met daarop een tijger. Maar buiten waait het hard en Zara verliest hem. De doek beleeft allerlei avonturen als er door verschillende kinderen uit de buurt mee wordt gespeeld. 'Het boek over een doek' geeft een reëel beeld van het multiculturele stadsleven en de belevingswereld van jonge kinderen. Bij het boek is een lespakket ontwikkeld en is er een kleurplaat en een voorleesfilmpje beschikbaar voor gebruik in het onderwijs, de kinderopvang, in bibliotheken en voor thuis. Het lespakket behandelt de reden waarom sommige kinderen vanwege hun geloof hun hoofd bedekken en gaat in op het hoofddoekje, het keppeltje en de tulband. Geschikt voor de tweede kleuterklas t/m het tweede leerjaar.

Kroepoek en saté

Schippers, Liselotte; Van den Hout, Monique; 2015

Doelgroep: 6-10 jaar

Chan is helemaal vanuit China naar deze straat verhuisd. Hij gaat de buurt verkennen om nieuwe vriendjes te ontmoeten. Maar zoveel leuke vriendjes had hij nooit verwacht! Leuke burens, uit verschillende culturen. Nieuwe verhalen, in vreemde talen. Heerlijk delen, en samen spelen. Lekker eten, om nooit te vergeten ... Een boek vol rijmpjes, weetjes en woordenlijstjes. Over vriendjes maken en andere culturen ontdekken.

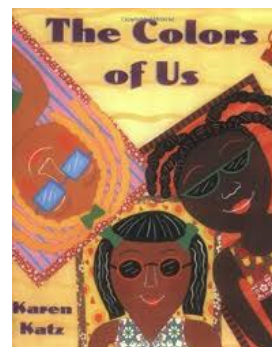

The Colors of Us

Katz, Karen; 2012

Doelgroep: 6-10 jaar

Een vrolijk (Engelstalig) prentenboek over de schoonheid van culturele diversiteit. Als Lena een zelfportret wil schilderen, legt haar moeder uit hoe ze verf kan mengen om het 'juiste bruin' te verkrijgen. "Bruin is bruin" beweert Lena, waarop haar moeder met haar gaat wandelen om te tonen hoeveel verschillende tinten bruin er zijn. Terwijl ze de burens groeten, beschrijft ze hun huidskleur aan de hand van etenswaren. Lena beseft dat elke kleur mooi is. Ze schildert de portretten van al haar vrienden en gebruikt verschillende kleuren om hun huidskleur weer te geven. Een vertaling werd toegevoegd aan het boek.

Er was eens... een regenboog : diversiteit in de klas

Cavaria, 2013

Doelgroep: 6-12 jaar

Deze educatieve map is ontwikkeld voor het lager onderwijs en bevat heel wat informatie, tips en kant en klare methodieken om kinderen in het lager onderwijs kennis te laten maken met genderdiversiteit en seksuele identiteit. De map bevat twee onderdelen. Deel 1 geeft de leerkracht basisinformatie over hoe je kan werken aan een open schoolklimaat. Hierin staan praktische tips en voorbeelden. Deel 2 bevat 9 uitgewerkte methodieken voor kinderen vanaf 6 tot en met 12 jaar. Een derde deel bevat alle bijlagen die je nodig hebt bij de methodieken. De bijlagen kunnen ook gedownload worden. Achteraan vind je een overzicht van relevant educatief materiaal en nuttige organisaties.

Peper en zout: bronnenboek voor intercultureel leren in de basisschool

Ernalsteen, Veerle; 2004

Doelgroep: 6-12 jaar

'Peper en zout' is een bronnenboek voor intercultureel leren in het basisonderwijs en buitengewoon lager onderwijs. Het biedt een brede waaier aan tips om het actief en effectief te leren omgaan met diversiteit in de klas te bevorderen. Stimuleren van interactie en benutten van diversiteit staan hierbij centraal. De ideeën worden uitgewerkt binnen negen thema's. Elk thema bevat activiteiten, voorbeelden en aanbevelingen waar je naar eigen smaak uit kunt plukken. Elk thema begint met een inleiding over de betekenis van het thema voor intercultureel leren, een observatievraag en een overzicht. Daarna volgen activiteiten, tips en voorbeelden. Op het einde van elk thema is er plaats voor een korte reflectie en aanvullingen.

Samenleven, hoe doe je dat?

Brenifier, Oscar; 2006

Doelgroep: 6-12 jaar

Voor kinderen die een heleboel belangrijke vragen in hun hoofd hebben. Over zichzelf, het leven en de wereld. Voor volwassenen die samen met kinderen op zoek willen gaan, nadenken en discussiëren. Want kant-en-klare antwoorden vind je niet altijd! In 'Samenleven, hoe doe je dat?' vind je zes grote vragen. Om te jongleren met ideeën en om verder te kijken dan je neus lang is. Zou jij graag helemaal alleen zijn? Ben je altijd verplicht om andere mensen te respecteren? Moet je het altijd eens zijn met de anderen? Zijn wij allemaal gelijk? Zijn we allemaal verplicht om te werken? Hebben we altijd een baas en regels nodig om te kunnen samenleven? Met dit boek is filosoferen kinderspel!

RAINBOW: rights against intolerance – building an open-minded world

Europese Unie, 2012

Doelgroep: 6-16 jaar

Het RAINBOW-project verbindt Europese holebi en trans (LHBT) verenigingen, scholen en media professionals om de seksuele en genderrechten van kinderen en jongeren te promoten. Dit leermiddel is bedoeld voor leerkrachten die les geven aan leerlingen van 6 tot 16 jaar. Het bestaat uit een DVD met negen korte films (van 3 tot 17 min.) met een handleiding en online lesmateriaal. De begeleidende brochure bevat een synopsis van elke film en geeft aan voor welke leeftijden de film geschikt is. De brochure en de website bieden een uitgebreid aantal klassikale oefeningen die optioneel kunnen ingezet worden, naargelang de beschikbare tijd en/of de leerlingengroep. Je vindt het online lesmateriaal via de sectie 'study guide' op de cd-rom.

steunpunt
diversiteit
& leren

Samen lachen = Samen leven (Junior) [DVD]

Matthias Temmermans, 2009

Doelgroep: 7-12 jaar

Dit is de junioreditie van de eerder uitgebrachte dvd+brochure voor het middelbaar onderwijs 'Samen Lachen = Samen Leven'. Ook deze editie vertrekt vanuit de filosofie: als je met elkaar kunt lachen, kun je ook samen leven. De dvd bestaat uit drie grote delen: een verslag van de workshops op verschillende Vlaamse scholen waarbij werd nagedacht over humor en diversiteit; een animatiefilm, gemaakt door kinderen van acht tot twaalf jaar, met als thema 'samen werken aan een vrolijke, kleurrijke wereld'; en een verzameling humoristische sketches. De sketches kunnen dienen als vertrekpunt voor een gesprek over gelijkenissen en verschillen, humor en clichés.

Wonen op het dak

Studio Globo, 2005

Doelgroep: 9-12 jaar

Dit project bestaat uit een handleiding voor de leerkracht, een cd-rom en een leerlingenboekje. De map is -ook los van het simulatiespel in Studio Globo Antwerpen of Brussel- bruikbaar voor wie in de klas wil werken rond diversiteit. De handleiding bevat een beschrijving van verschillende activiteiten. Per activiteit staan een aantal doelstellingen centraal. Deel 1 handelt over 'een kijk op diversiteit', deel 2 'een nieuwsgierige kijk', deel 3 'een kijk op het dak' en deel 4 'een kijk op samenwerking'.

Nieuwe vrienden

Jonker, Frank; Hammidi, Nor; van Ledden, Piet; Heuvel, Eric; 2014

Doelgroep: 9-16 jaar

Een stripboek over discriminatie. Alex is samen met zijn alcoholverslaafde vader verhuisd van een klein boerendorp naar Amsterdam. Op de middelbare school wordt hij gepest. Een Chinese jongen wordt nog harder aangepakt, altijd weer door dezelfde. Gaandeweg leer je de pikorde in de klas kennen, maar ook wat de mogelijke oorzaken zijn voor het pestgedrag van de ergerlijkste plaagvogels. Hoe Alex de situatie verwerkt en hoe hij alsnog nieuwe vrienden maakt, lees je in dit verhaal. Bij het stripboek ontwikkelde de Anne Frankstichting voor het basisonderwijs en voor het voortgezet (secundair) onderwijs een digitale les met uitdagende interactieve opdrachten. Kijk op: <http://edu.annefrank.org/nieuwe-vrienden/>.

Een klas vol kleur : omgaan met culturele diversiteit

Teune, Robert; 2011

Doelgroep: leerkrachten basisonderwijs

Leraren in basisscholen krijgen te maken met kinderen die in allerlei opzichten veel van elkaar kunnen verschillen. Deze diversiteit kan te maken hebben met verschillen in leerstijl, competenties, aanleg en persoonlijkheid, geslacht, huidkleur, lichamelijke eigenschappen,... Daarnaast zijn er verschillen die vallen onder gezinssamenstelling, sociale klasse, opleidingsniveau van ouders en dergelijke kenmerken. Door de veranderde samenstelling van de bevolking, spelen de verschillen in culturele achtergrond vaak een belangrijke rol. Binnen de culturele diversiteit vind je ook verschillende opvattingen en gebruiken op het gebied van levensbeschouwing en religie. Dit boek richt zich op de ontwikkeling van kennis en inzicht, maar ook op de vaardigheden en attitude in relatie tot intercultureel en interreligieus onderwijs. 'Een klas vol kleur' is bedoeld voor leraren (in opleiding), onderwijsteams, onderwijsleiders, kind- jeugd- en jongerenwerkers en verder iedereen die zich op een praktische manier wil verdiepen in interculturele communicatie. De uitgave wordt ondersteund door een website: www.eenklasvolkleur.nl.

EDUCATIEVE SPELEN

Pest'Oog: informatief spel over diversiteit, pesten, beperkingen en talenten

Zinloos Geweld vzw, 2013

Doelgroep: 7-10 jaar

Pest'Oog is een spel voor kinderen van 7 tot 10 jaar met als doel de kinderen inzicht bijbrengen dat iedereen anders is en tegelijk ook talenten bezit. Wanneer kinderen leren omgaan met verschillen, verschillen aanvaarden en meer bewust worden van positieve kwaliteiten kan het hen weerbaar(der) maken voor pesten. Pest'Oog biedt de spelers in de vorm van een kwartetspel, in combinatie met memory en doe-opdrachten, een speelse invalshoek om te praten over o.m. zwaarlijvigheid, fysieke beperkingen, sociale armoede, holebi, kansarmoede, etnische afkomst, nieuwsamengestelde gezinnen enz. Geschikt voor 4 tot 20 spelers. Het spel en de bespreking duren samen 1 of 2 lessen, afhankelijk van het aantal kwartetsituaties dat wordt besproken.

Blauwland-geelland

De Aanstokerij

Doelgroep: 8-12 jaar

Dit simulatiespel spoort twee vreemde culturen aan tot het ontdekken van elkaars gewoonten, gebruiken en afspraken. Na het inoefenen van hun eigen cultuur gaan ze bij elkaar op bezoek. De spelers proberen uit te vinden wat bepaalde gedragscodes in de andere cultuur betekenen.

Gelijk is niet hetzelfde

Provinciaal Centrum Morele Dienstverlening, 2005

Doelgroep: 9-12 jaar

Het spel is een leuke instap om kinderen van 9 tot 12 op een ludieke manier genderbewust te maken in de klas, in de jeugdbeweging, enzovoort. Het is opgesteld volgens het ganzenbordprincipe. Er zijn twee moeilijkheidsgraden in de vragen. De thematiek past in de lessen niet-confessionele zedenleer, godsdienst en vakoverschrijdende projecten. De thema's zijn: thuis, school en werk, vrije tijd, bijzondere momenten, 'ik ben een meisje', 'ik ben een jongen'. Het spel is bedoeld voor twee tot zes personen maar voor gebruik in een grotere groep is het wel leuk om meerdere spelen te gebruiken. Bij het spel hoort een uitgebreid pedagogisch dossier. Hierin vind je tal van werkvormen en achtergrondinformatie.

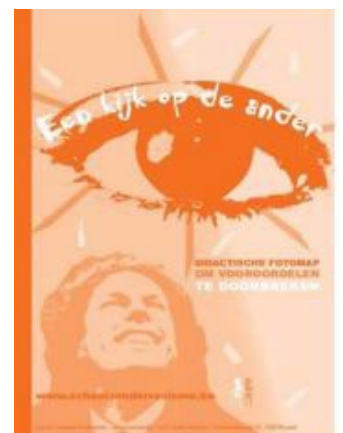
LESMATERIAAL

Een kijk op de ander: didactische fotomap om vooroordelen te doorbreken

School zonder Racisme, 2006

Doelgroep: 10-14 jaar

Deze fotomap is bedoeld voor leerlingen uit de laatste jaren van het lager onderwijs en uit de eerste graad van het middelbaar onderwijs (10-14 jaar), maar zeker ook bruikbaar in andere groepen, bijv. bij volwassenen. In de doos vind je zestig foto's van twintig personen van verschillende nationaliteit of afkomst. Van deze personen werden er telkens drie foto's genomen: een portret, een beeld van de leef- of werkomgeving en een derde foto die iets meer vertelt over het interesseveld van de gefotografeerde persoon. Verder vind je in deze doos twintig biografische fiches. Aan de hand van deze fiches kom je meer te weten over de gefotografeerde personen. Een begeleidende handleiding omschrijft duidelijk een aantal methodieken om in de klas te werken met deze foto's. Verder vindt de leerkracht (of student uit de lerarenopleiding) in de begeleidende handleiding achtergrondinformatie rond stereotypes, racistische vooroordelen en beeldvorming. Achteraan in de handleiding kan de leerkracht ook beknopte informatie vinden over thema's zoals migratie, vluchtelingen, islam en discriminatie in het onderwijs.

Vooroordelenkoffer

Stichting Vredeseducatie, 2011

Doelgroep: 10-16 jaar

De 'Vooroordelenkoffer' is een interactieve tafeltonoonstelling om vooroordelen te onderzoeken en te ontmaskeren. Het project is in de eerste plaats bedoeld voor kinderen en jongeren van 10-14 jaar in het jeugd- en jongerenwerk en in het onderwijs, maar is ook geschikt voor trainingen en cursussen aan (jong) volwassenen. De 'Vooroordelenkoffer' bevat 50 kleurrijke kartonnen displays waarop 12 thema's zijn verwerkt. De deelnemers krijgen per twee een ticket om een bepaalde route te volgen. Onderweg wordt naar hun mening gevraagd, en moeten ze opdrachten uitvoeren en keuzes maken. Zo krijgen ze gaandeweg een inzicht in vooroordelen, het zondebok-mechanisme en de achtergronden van discriminatie. Deze editie is een remake van de editie 1997. Opmaak, illustraties en foto's werden vernieuwd en er zijn nieuwe werkvormen over (school)regels, plagen en pesten en democratie.

Secundair onderwijs

Allemaal anders, allemaal gelijk: educatief pakket

Vormen vzw, 2001

Doelgroep: 11-18 jaar, volwassenen

Een 50-tal workshops over respect voor verscheidenheid, over vooroordelen en discriminatie. De auteurs, een multicultureel team van ervaren jeugdwerktrainers, hebben getracht met dit pakket praktische en theoretische materialen ter beschikking te stellen van onderwijzers, trainers, jeugdwerkers en informele leerkrachten. Deel A geeft een algemeen overzicht van de huidige situatie in Europa en pleit voor de introductie van intercultureel onderwijs. Deel B bevat een beschrijving van de algemene methodologie en een reeks activiteiten die sterk de nadruk leggen op groepswork en participatie. Men werkt hier vanuit de ervaring, onderzoekt nieuwe methoden en spoort jongeren aan tot actie.

Gender in de blender: educatief pakket over genderdiversiteit en transgender

Provincie Vlaams Brabant: dienst diversiteit en gelijke kansen; 2014

Doelgroep: 12-18 jaar

Genderdiversiteit is een gevoelig thema. Diverse jongeren die afwijken van de gendernormen hebben ervaring met negatieve feedback, uitsluiting en pesterijen. Dit educatief pakket biedt materiaal om genderdiversiteit en transgender bespreekbaar te maken in het secundair onderwijs.

Het wil jongeren confronteren met hun eigen gendernormen en met de wijze waarop ze daarmee omgaan. De bundel bevat 23 oefeningen waaruit de leerkracht kan kiezen naargelang de doelstelling, de doelgroep (ASO, TSO, BSO, multiculturele klas...) en de context. Zoekende jongeren kunnen terecht op de informatieve website www.genderindeblender.be. Daar is ook deze map te downloaden (Engelstalige versie).

Actuales : hoe kijk ik naar de ander die anders ik dan ik?

Studio Globo, 2015

Doelgroep: 13-18 jaar

De beroering in de media rond het thema racisme is een opvallend fenomeen en vormt een interessante insteek om in de klas mee aan de slag te gaan. In deze les voor de 1ste, 2de en 3e graad secundair onderwijs staan we stil bij hoe onze mening en houding (tegen)over anderen worden beïnvloed door factoren waar we ons niet bewust van zijn. Kunnen we deze vormen van vooringenomenheid en stereotypering herkennen? Wat is discriminatie of racisme? Worden mensen met een donkere huidskleur volgens de leerlingen anders behandeld dan blanke Vlamingen? Met behulp van getuigenissen, filmfragmenten en interactieve werkvormen worden de leerlingen uitgedaagd om over deze vragen na te denken. Je kunt het didactisch materiaal downloaden van de website van Studio Globo.

De democratiefabriek: over identiteit, diversiteit en democratisch burgerschap

BELvue, 2013

Doelgroep: 13-18 jaar

Deze handleiding hoort bij de interactieve tentoonstelling 'de democratiefabriek' waarin jongeren rond identiteit, diversiteit en vooroordelen werken en nadenken over actief burgerschap en democratie. De methodieken in de handleiding zijn bedoeld als voorbereiding voor- en nabeschouwing na een bezoek aan de tentoonstelling maar kunnen ook apart in de klas gebruikt worden. Met verschillende activiteiten leren jongeren zich bewust worden van hun eigen vooroordelen en discriminatie, beeldvorming, wat identiteit betekent, en hoe in het verlengde hiervan een democratie eruit ziet. De methodieken nodigen de jongeren uit na te denken, hun eigen mening te verkondigen en te discussiëren.

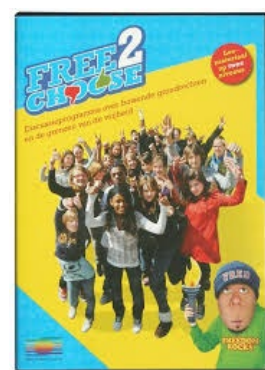

Free2choose

Anne Frank Stichting, 2008

Doelgroep: 14-16 jaar

"Wat vind jij? Mag een politieagent een tulband dragen? En vind je het terecht dat neonazi's mogen demonstreren?" Deze en andere vragen komen aan bod in het lespakket Free2choose. Aan de hand van filmclips maken de leerlingen kennis met grondrechten en wat die voor hen betekenen. Door met elkaar te discussiëren over dilemma's, verkennen leerlingen zelf de grenzen van de vrijheid. De vier thema's zijn: vrijheid van demonstratie, het recht op privacy, vrijheid van meningsuiting en vrijheid van godsdienst.

Weetwa ... ge zijt mijn stereotype niet: het educatief pakket

Sensoa, 2014

Doelgroep: 14-18 jaar

Dit is een educatief pakket over genderstereotypen en homofobie. Het is bedoeld om met jongeren (vanaf 14 jaar) in verschillende settings (onderwijs, jeugdwerk en andere) over genderrollen en diversiteit te spreken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van sociale media. Op die manier leren jongeren omgaan met sociale media als bron van nieuws en socialisatie, en als activisme-instrument. Je vindt in dit pakket achtergrondinformatie, tips en methodieken om een gesprek in te leiden, te stofferen en te evalueren.

Free2choose: educatief project voor de derde graad secundair onderwijs

Evens Stichting, 2009

Doelgroep: 15-18 jaar

In iedere democratische samenleving hebben burgers een aantal fundamentele vrijheidsrechten: vrijheid van meningsuiting, godsdienstvrijheid en recht op privacy. Maar zijn deze vrijheidsrechten onbeperkt? Wat gebeurt er als grondrechten met elkaar botsen? Of als de bescherming van de democratie in het geding is? De Anne Frank Stichting ontwikkelde Free2Choose, een project dat jongeren aanzet een standpunt in te nemen en te debatteren rond vrijheidsrechten op basis van een aantal filmclips. De Evens Stichting lanceerde het Free2choose project in Vlaanderen. Voor de Vlaamse versie van dit project werden zes filmclips aan het basispakket toegevoegd. De begeleidende handleiding voor leerkrachten met achtergrondinfo en mogelijke debatvormen werd tevens grondig aangepast aan de Vlaamse context.

Maniok en patatten: omgaan met diversiteit door Afrikaanse ogen

De8, 2008

Doelgroep: 15-18 jaar

De dvd en het bijhorende lespakket zijn een middel om sociale en culturele vaardigheden te ontwikkelen. De competentie 'omgaan met diversiteit' wordt in de praktijk gebracht via acht vaardigheden. Hoe deze vaardigheden in dagelijkse contacten van pas komen wordt getoond aan de hand van origineel beeldmateriaal, gebaseerd op een uniek theaterproject waarin Afrikaanse vrouwen hun ervaringen met veel inzicht en humor naar het podium vertellen. Het educatief pakket biedt een theoretisch kader en concrete werkvormen om de vaardigheden in te oefenen met een groep. Daarnaast geeft men wat achtergrondinformatie mee over Congo en onze koloniale geschiedenis. Voor iedereen die een praktijkgerichte aanpak zoekt rond omgaan met diversiteit: leerkrachten derde graad secundair onderwijs, diversiteit consulenten, vormingsmedewerkers, integratiediensten, hogescholen, zorgsectoren, sociaal-culturele verenigingen.

EDUCATIEVE SPELEN

Rafa Rafa

Centrum Informatieve Spelen, 1998

Doelgroep: 12+

Een spannend en leerrijk spel voor 12 tot 40 spelers vanaf 12 jaar en volwassenen. Over 'vreemde' culturen in onze maatschappij en het 'vreemde' in onze cultuur. Spelers uit twee verschillende culturen leren elkaars regels doorgronden. Het laat de spelers ervaren hoe cultuurverschillen iemand gedrag beïnvloeden en hoe sterk je eigen cultuur meespeelt bij de beoordeling van andere culturen.

Shalimar: een multicultureel spel over relaties

Sensoa, 2006

Doelgroep: 13-16 jaar

'Shalimar' is een educatief spel voor de tweede graad van het secundair onderwijs dat men in klasverband kan spelen. Het helpt een interculturele dialoog rond relaties en seksualiteit op gang te brengen. Al spelend ontdekken leerlingen welke cultuurelementen gemeenschappelijk zijn en welke verschillen individueel bepaald zijn. De nadruk ligt op dialoog en de bereidheid om te leren van andere culturen. De leerlingen nemen de rol van relatieadviseur voor twee fictieve leeftijdgenoten op zich. Het kan gaan om een hetero- of homokoppel, een Vlaams, allochtoon of gemengd duo. Van die leeftijdgenoten krijgen ze telkens infokaartjes met uitspraken van de personages per thema. De leerlingen overleggen en beslissen per fase. Zullen de twee elkaar ontmoeten? Worden ze een koppel? Vervolgens worden de personages geconfronteerd met vijf hindernissen. De leerlingen beslissen of die invloed hebben op de relatie. Na elke gespreksronde argumenteren de leerlingen of hun koppel samenblijft of niet.

Kwinkslag: een verrassend kaartspel

Centrum informatieve spelen, 1999

Doelgroep: 15-18 jaar

Kwinkslag helpt de spelers op een creatieve manier na te denken over verschillen en gelijkenissen tussen mensen: verschillen tussen mannen en vrouwen, generaties, culturen, ... Het is een simulatiespel waarbij de spelers geconfronteerd worden met medespelers die, ondanks vele schijnbare overeenkomsten, dingen op een verschillende manier doen. Kwinkslag is een variant van het simulatiespel Barna.

DiversIdentiteit

Provincie Vlaams-Brabant: dienst diversiteit en gelijke kansen; 2009
Doelgroep: 16-18 jaar, volwassenen

Informatief spel over diversiteit en kruispunt denken. 'DiversIdentiteit' stimuleert de spelers om kruispunten van diversiteitskenmerken te ontdekken in specifieke situaties en om stil te staan bij de gevolgen hiervan op het individu en op zijn of haar sociale positie. Het spel inspireert beleidsmakers en mensen uit het werkveld om creatief om te gaan met een divers cliënteel. Het levert gesprekstof op om in groep genuanceerd te praten over geaardheid, gender, vermogen, etnisch-culturele achtergrond, beperking en leeftijd. Spelenderwijs worden vooroordelen en stereotypen doorbroken.

Van hier naar daar: een informatief spel dat mensen met een verschillende (taal) achtergrond samenbrengt en wederzijds respect stimuleert

Centrum Informatieve Spelen, 2011
Doelgroep: 16-18 jaar

Van hier naar daar is een spel voor Nederlands- en anderstaligen. De spelers ervaren de moeilijkheden en frustraties van in een nieuwe cultuur terecht te komen. Het doel is om spelers van een verschillende (taal)achtergrond met elkaar in contact te brengen en hen elkaars cultuur te leren begrijpen. Het spel kan zowel in (taal-)gemengde praatgroepen of verenigingen als in NT2-klassen gespeeld worden. Doordat het spel in het Nederlands gespeeld wordt, is het tegelijk een oefenkans voor wie Nederlands leert. Dit spel is heel vergelijkbaar met 'Barnaga' en 'Kwinkslag'.

FILM & DOCUMENTAIRE

10 dagen België: mondiale vorming anders bekeken

vzw Atomium, 2011

Doelgroep: 15-18 jaar

In de film '10 dagen België' nemen vier jongeren uit China, Botswana, Ecuador, Nicaragua de Belgische cultuur onder de loep. Hun gids is de Vlaamse Rutger met wie ze tien dagen het leven leven "zoals het bij ons is". We zien wat zij vreemd vinden, maar vooral hoe vreemd we eigenlijk zelf zijn. De film hoort bij het project Spiegels voor jongeren vanaf 15 jaar.

Verschillende maten: diversiteit (z)onder spanning

Antwerpen: HVV, 2010

Doelgroep: 15-18 jaar

De dvd in dit pakket bevat getuigenissen van jongeren en volwassenen die aangeven hoe ze omgaan met de diversiteit in hun sociale omgeving: de confrontatie met verschillen in afkomst, cultuur, overtuigingen en manier van denken en reageren, seksuele voorkeur, handicaps, en zo meer, op school, in het verenigingsleven, op de werkvloer. In het pakket zit ook een verzameling teksten, die ook - maar weer andere - aspecten van diversiteit in onze samenleving bespreken: een bonte mengeling van soms ongewone standpunten of voorbeelden van aanpak van specifieke situaties. De dvd en teksten worden aangeboden als uitdagende insteek om het nadenken en debatteren in gang te zetten in het kader van het verenigingsleven, volwassenenvorming of in de laatste jaren van het secundair onderwijs.

ZOEK JE DIGITAAL MATERIAAL?

Neem dan eens een kijkje op de
Klascement voor Wereldburgers

> www.klascement.be/wereldburgerschapseducatie/

KLEUR BEKENNEN DOCUMENTATIECENTRA

In elke provincie en in Brussel vind je een Kleur Bekennen documentatiecentrum.
Wil je aan de slag met de diverse thema's van wereldburgerschap? Kom langs voor
advies op maat. Of ontleen gratis educatief materiaal. Onze educatieve medewerkers
maken jou wegwijs in een zeer divers aanbod!

@ Antwerpen

Provinciaal Documentatiecentrum Atlas
Carnotstraat 110
T: 03 338 71 66

@ Brussel

Onderwijsbibliotheek Vlaamse Gemeenschapscommissie
Marcqstraat 16-18
T: 02 210 63 93

@ Gent

Documentatiecentrum Mondiale Solidariteit
PAC Het Zuid (2e verdiep) - Woodrow Wilsonplein 2
T: 09 265 99 78

@ Hasselt

Educatief Centrum provincie Limburg
Universiteitslaan 1
T: 011 23 82 45

@ Leuven

Bibliotheek van UC Leuven-Limburg
Hertogstraat 178 (Heverlee)
T: 016 26 74 01

@ Roeselare

Wereldhuis West-Vlaanderen
Hugo Verrieststraat 22
T: 051 26 50 53

Bezoek ook de online databanken van de documentatiecentra

Via www.kleurbekennen.be

MEER INFO?

Erika Nobels

Verantwoordelijke educatief materiaal Kleur Bekennen
T: 02 505 19 02
erika.nobels@enabel.be

Deze Inspiratiebundel is een uitgave van Kleur Bekennen
Contact: kleurbekennen@enabel.be, T: 02/5051820
Verantwoordelijke uitgever: Jean van Wetter
2018

